

Inter-set

Interaktiivinen työkalusarja

Perplex Oy

Kyösti Anttonen

Interaktiivinen työkalusarja

Erilaisia suunnittelutilanteita

- paneutuminen tunnettuun yksittäiseen tehtävään tai ongelmaan
- toiminnan virtaviivaistaminen, tuotteiden parannusversioiden kehitys
- toiminnan uudelleenorganisointi, uusien tuotteiden kehitys
- toiminnan uudistaminen, uusien liiketoiminta-alueiden kehitys
- uudelleensyntyminen, rakenteisiin paneutuminen, organisaation kääntäminen "360 astetta" (tai ainakin ympäri)
- ◆ ratkaisevaa on kuinka hanke saadaan liikkeelle alussa
 - 👉 kuinka voittaa lepokitka?

Interaktiivinen työkalusarja

Interaktiivisuuden ylivertaisuus suunnittelutyössä

- mukana interaktiivisessa tilanteessa
 - ☞ kustannustehokkain tapa paneutua uuteen aihepiiriin
 - ☞ ei se kuuntelu, vaan se puhuminen
- mahdollisimman moni mukana
 - ☞ kaikki kapasiteetti käyttöön, tehoa rinnakkaisprosessoinnista – vrt. tietokoneet
- henkilö mukana suunnittelussa
 - ☞ omaksuu itseään koskevan muutoshankkeen jo ennalta
 - ☞ myy ajatusta muillekin
 - ☞ myös jatkossa aistimassa muutoksen tuulia "kuninkaan silminä ja korvina"
- ja sitten vielä tämä... henkilö mukana
 - ☞ vältetään tätä "miks kukaan ei kysy multa" -syndroomaa
 - ☞ ei se kuuntelu, vaan se puhuminen

Interaktiivinen työkalusarja

Yleiskäyttöisiä ja tilanteeseen viritettyjä instrumentteja

Ryhmätyön perustekniikat

- ideoiden luonti, luokittelu ja priorisointi
- ongelmien ratkominen
- osallistujien akkujen lataus

Huomion kohteena ihminen:

Huomion kohteena asia:

Tilannetietoa suullisesti

- kysymällä käsitys asioista
- kertomalla yhteisymmärrys asioista

Konkreettinen ote asioihin

- organisaatio ja toimintaprosessit
- markkinat ja tuotteet

Pehmeän jähmeät peruspilarit

- henkilökohtainen visiointi
- arvot ja kulttuuri

Pää pilvessä

- kokonaiskäsitys tulevaisuudesta
- konkreettinen ote tulevaisuudesta

Käsin kosketeltavat kohteet

Abstraktit aiheet

Interaktiivinen työkalusarja

Laaja valikoima eri tilanteisiin ja tarpeisiin

Aivoriihi	Priorisoiva aivoriihi	Verrataan vastatusten	Ryhmitellään pantomiimina	Ratkotaan rakentavasti	Opetetaan toisiamme
Kävelevä aivoriihi	Melkein konsensus	Äänestetään pelimerkeillä	Kirjoitetaan seinälle	Päätetään päätöksistä	Kysytään gurulta
SWOT-analyysi		Punnitaan painoarvot			Ajelehditaan vapaasti

Kysytään kollegalta	Kysytään asiakkaalta	Johtaja käy kysymässä	Arvio ponnistusvoimasta	Muutoksen tukipilarit	
Neljän tuulen tie	Grimmin sadut		Systeminäkökulma	Palvelut ja tuottajat	Prosessikartta
Yhteinen historiamme	Kuunnellaan toisiamme		Portfolioanalyysi	Morfologiaanalyysi	Ominaisuusluettelo
Kulttuuri-kartta		Henkilökohmainen visio		Skenaariosuunnittelu	Yhteinen visiomme
Arvoarvio	Sisäinen sankaruus	Arvojen seuranta		Strateginen ajattelu	Strategiset toiminnot

Interaktiivinen työkalusarja

Ideointi

- Aivoriihi
 - ♦ tunnistetaan ongelmia tai generoidaan ratkaisuehdotuksia
- Kävelevä aivoriihi
 - ♦ tunnistetaan ongelmia tai generoidaan ratkaisuehdotuksia monessa samanaikaisessa ryhmässä; yksi tai useampia aiheita
- SWOT-analyysi
 - ♦ neljän aiheen kävelevä aivoriihi vahvuuksien, heikkouksien, mahdollisuuksien ja uhkien tunnistamiseksi ja toimenpiteiden suunnittelemiseksi
- Priorisoiva aivoriihi
 - ♦ aivoriihi ideoiden priorisoinnin ja karsinnan kera
- Melkein konsensus
 - ♦ tunnistetaan ne ongelmat tai ratkaisuehdotukset, joista kaikki voivat olla yhtä mieltä – tai joita kukaan ainakaan ei vastusta

Interaktiivinen työkalusarja

Ideoiden priorisointi ja luokittelu

- Asetetaan vastatusten
 - ◆ priorisoidaan vaihtoehdot asettamalla ne kaksintaisteluun pari kerrallaan
- Äänestetään pelimerkeillä
 - ◆ priorisoidaan vaihtoehdot vanhalla "markka ja ääni" -periaatteella
- Punnitaan painoarvot
 - ◆ muunnetaan vaativa, monisäikeinen priorisointitehtävä laskentataulukoksi
- Ryhmitellään pantomiimina
 - ◆ ryhmitellään ideat tai ratkaisuehdotukset asiakokonaisuuksiksi ilman keskustelua
- Kirjoitetaan seinälle
 - ◆ jäsennetään ideat tai ratkaisuehdotukset liimalapuilla Mindmap-kaavioksi

Interaktiivinen työkalusarja

Ongelmien ratkominen ja ratkojien "boostaaminen"

- Ratkotaan rakentavasti
 - ◆ parannetaan ratkaisuehdotuksia rakentavan palautteen avulla
- Päätetään päättämisestä
 - ◆ luodaan etukäteen säännöt, joihin ryhmä voi tukeutua päätöksenteossa
- Opetetaan toisiamme
 - ◆ tutustutaan annettuun aiheeseen kertomalla muille, mikä siinä on olennaista
- Kysytään gurulta
 - ◆ tutustutaan useaan aiheeseen haastatteleamalla alueiden asiantuntijoita
- Ajelehditaan vapaasti
 - ◆ osallistutaan vapaavalintaisiin keskusteluihin itseohjautuvassa seminaarissa

Interaktiivinen työkalusarja

Tilannetietoa nykytilasta

- Kysytään kollegalta
 - ◆ kerätään tietoa useista asioista, yhdellä kertaa, suurelta joukolta osallistujia
- Kysytään asiakkaalta
 - ◆ haastatellaan valittu pieni kohderyhmä yhteisessä tilaisuudessa, ilman keskustelua
- Johtaja käy kysymässä
 - ◆ johtajat tutustuvat asioiden nykytilaan (ja myyvät samalla muutosprosessia) haastatteleamalla naapuriyksiköiden ihmisiä

Interaktiivinen työkalusarja

Tuntumaa nykytilasta

- *Neljän tuulen tie*
 - ♦ tunnistetaan oma johtamistyyli ja sovitetaan se yhteen muiden tyylien kanssa
- *Grimmin sadut*
 - ♦ nostetaan ei-toivottujen käyttäytymismallien ja ongelmallisten henkilösuhteiden kissat pöydälle niin, että niille voi nauraa
- *Yhteinen historiamme*
 - ♦ käydään läpi organisaation historiaa ja sen kokemia muutoksia, samaistutaan organisaatioon
- *Kuunnellaan toisiamme*
 - ♦ intressenttiryhvät tekevät selkoa toisilleen omista haluistaan ja toiveistaan

Interaktiivinen työkalusarja

Nykytila analyyttisesti

- Arvio ponnistusvoimasta
 - ◆ mitataan organisaation tämänhetkinen muutoskyky
- Muutoksen tukipilarit
 - ◆ tunnistetaan keitä muutos koskee ➡ tunnistetaan merkitykselliset viralliset komentosuhteet ja epäviralliset vaikutussuhteet "perille saakka"
- Systeminäkökulma
 - ◆ selvitetään toisillemme mitä kukin yksikkö tekee, kuinka toisia voi auttaa ja mitä heiltä voi odottaa
- Palvelut ja tuottajat
 - ◆ selvitetään asiakaspalvelun päällekkäisyydet, puutteet ja mahdollisuudet virtaviivaistukseen
- Prosessikartta
 - ◆ kartoitetaan tapahtumien kulku tuotannossa, myynnissä, asiakaspalvelussa, tukitoimissa

Interaktiivinen työkalusarja

Tuotevalikoiman uudistus

- Portfolioanalyysi
 - ◆ luokitellaan bisnekset kannattavuuden ja markkinapotentiaalin mukaan (voittoa tavoittelemattomassa organisaatiossa strategisen tärkeyden mukaan)
- Morfologia-analyysi
 - ◆ kehitetään uusia tuotteita jakamalla tuote, teknologia ja markkinat komponenteiksi (tai segmenteiksi) ja muodostetaan niistä uusia yhdistelmiä
- Ominaisuusluettelo
 - ◆ kehitetään uusia tuotteita tai parannusversioita paneutumalla tuotteiden yksittäisiin ominaisuuksiin

Interaktiivinen työkalusarja

Taustalla kovaa vaikuttavat pehmeät asiat

- Henkilökohtainen visiointi
 - ♦ tiedostetaan oma kehityskaari ja sovitetaan oma visio yhteen organisaation päämäärien kanssa
- Kulttuurikartta
 - ♦ selvitetään kuinka asioita todella hoidetaan organisaatiossa
- Arvoarvio
 - ♦ tunnistetaan mitä jokapäiväisen käyttäytymisen taustana olevia perusasioita organisaation jäsenet pitävät arvossa tällä hetkellä
- Sisäinen sankaruus
 - ♦ tunnistetaan muutostilanteen edellyttämiä arvoja ja juurrutetaan niitä organisaatioon
- Arvojen seuranta
 - ♦ mitataan lanseerattujen arvojen toteutumista käytännössä

Interaktiivinen työkalusarja

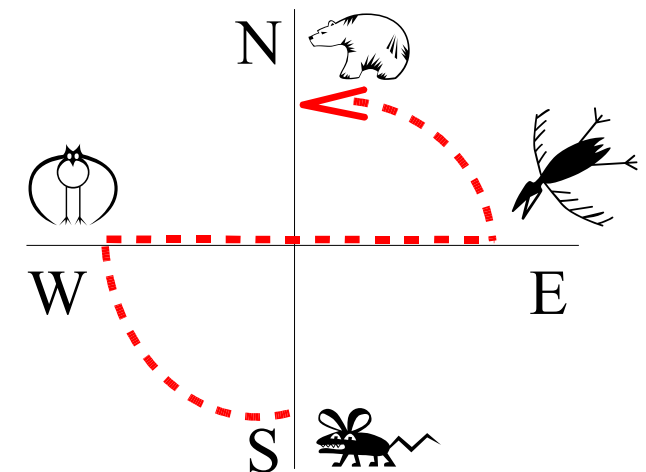
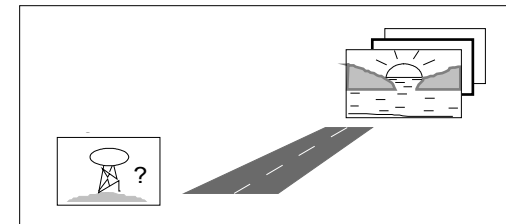
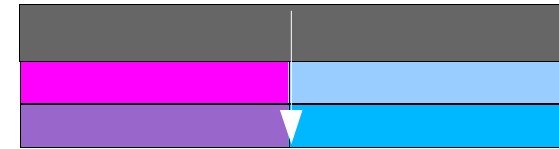
Strategiatyön käsitteelliset kovat pähkinät

- Skenaariosuunnittelu
 - ◆ luodetaan vaihtoehtoisia tulevaisuudenkuvia tiedossa olevien trendien ja tunnistettujen epävarmuustekijöiden pohjalta
- Yhteinen visiomme
 - ◆ kiteytetään strategian perusajatus siten, että mahdollisimman suuri joukko osallistuu ajatusten pukemiseen sanoiksi
- Strateginen ajattelu
 - ◆ arvioidaan organisaation strateginen asema akseleilla kilpailukyky vs. markkinoiden kokonaistilanne ja organisaation vahvuus vs. ympäristön vakaus
- Strategiset toiminnot
 - ◆ siirretään strategisen suunnitelman pääteemat konkreettisiksi kilpailuetua tuottaviksi toimintamalleiksi

Interaktiivinen työkalusarja

Mikä työkaluja käyttöön milloinkin

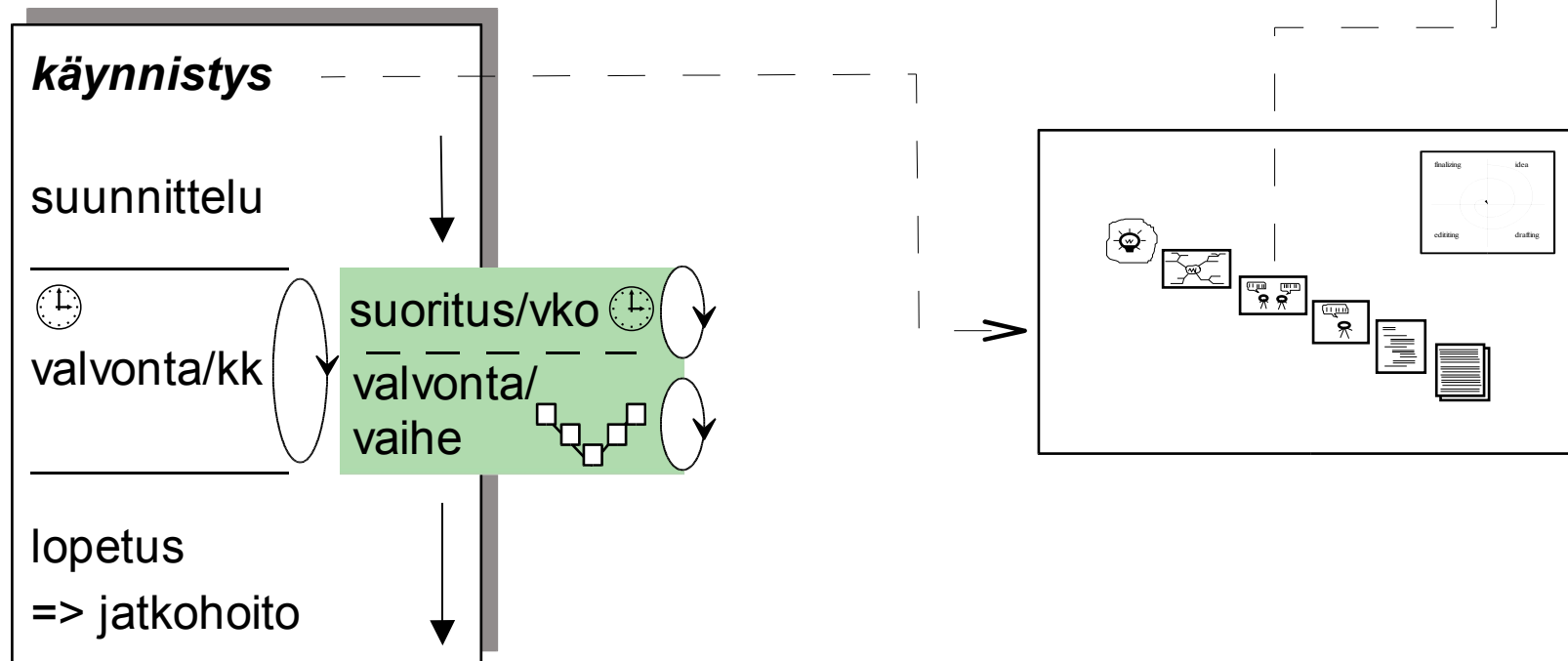
- kuinka suuri hanke
 - ◆ pieni parannus
 - ◆ korvataan vanhaa uudella
 - ◆ tehdään jotain uutta
- hanke projektimaisesti
 - ◆ alkutilanteen selvitys
 - ◆ tavoitellun lopputuloksen määrittäminen
 - ◆ matkan taittaminen niiden välillä
- neljän tuulen tie
 - ◆ positiivisen mielialan luonti
 - ◆ realistinen käsitys nykytilasta
 - ◆ uusien mahdollisuuksien ideointi
 - ◆ toimeenpano

Interaktiivinen työkalusarja

Inter-setin paikka maailmankaikkeudessa

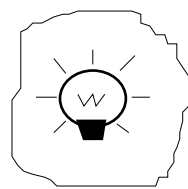
- käynnistys on projektin tärkein hetki
- yhteinen päämäärä tulee pukea kirjalliseen muotoon (vrt.luovan työn portaikko)
- interaktiiviset työmuodot sytyttävät hankkeen elämään

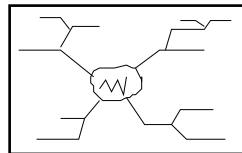
Interaktiivinen työkalusarja

Luovan työn portaikko

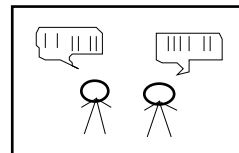
- ammattilaisen talutusnuorassa

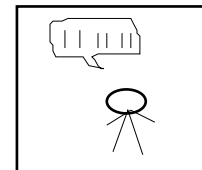
idea

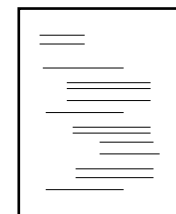
analyysi

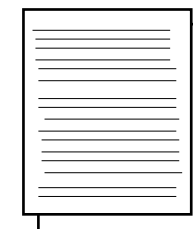
keskustelu

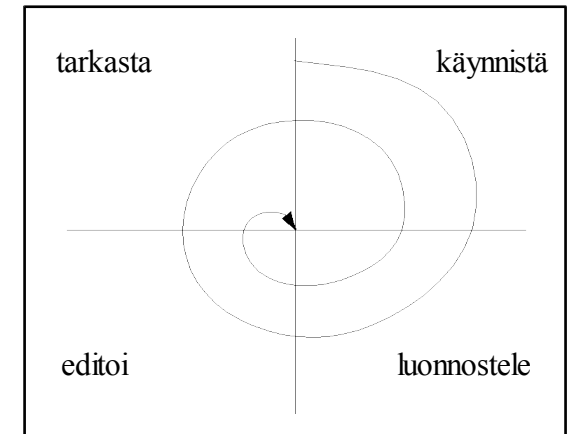
esitys

jäsennys

teksti

iteraatiot

- esitä kysymyksiä
- kuuntele vastaukset
- kirjoita ne näkyville
- esitä tulokset haastatelluille

Interaktiivinen työkalusarja

Neljän tuulen tie tarkemmin

- hiiri, etelän asukas
 - ♦ pitää lämmöstä, turvallisuudesta
 - ♦ luo otollisen ilmapiirin
- pöllö, lännen asukas
 - ♦ harkitseva, kriittinen
 - ♦ selvittää nykytilan
- kotka, idän asukas
 - ♦ lentää korkealla, "näkee näkyjä" ("visioi")
 - ♦ ideoi uusia mahdollisuuksia
- jääkarhu, pohjoisen asukas
 - ♦ häikäilemätön, pärjää karuissakin oloissa
 - ♦ panee toimeksi
- suuri muutoshanke tarvitsee kaikkia neljää

